

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA DĖL NACIONALINĖJE SVEIKATOS TARYBOJE ATLIKTO FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO REZULTATŲ

2011 m. balandžio 20 d. Nr. FA-P-10-9-10
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant 2010-06-21 pavedimą Nr. P-10-9

Auditą atliko:
Rasa Guobienė

Auditas pradėtas 2010-06-21
Auditas baigtas 2011-04-20

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Ižanga	3
Audito apimtis ir metodai	4
Pastebėjimai, išvados, rekomendacijos	6
1. Pastebėjimai dėl buhalterinės apskaitos ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenų	6
2. Pastebėjimai dėl valstybės turto ir lėšų valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo	7
3. Kiti pastebėjimai	9
4. Rekomendacija	9
Priedas	10

IŽANGA

Audito tikslas – įvertinti:

- valstybės biudžeto asignavimų 2011 metams planavimą teisėtumo požiūriu;
- audituojamo subjekto 2010 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių ir (ar) kitų ataskaitų duomenis ir pareikšti nepriklausomą nuomonę;
- valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą ir pareikšti nepriklausomą nuomonę;
- valstybės lėšų ir turto valdymą, naudojimą ir disponavimą jais ekonomiškumo požiūriu.

Audituojamas subjektas – Nacionalinė sveikatos taryba, tai Lietuvos Respublikos Seimo įsteigta ir jam atskaitinga sveikatos politikos vertinimo ir formavimo patariamoji institucija, valstybės biudžetinė įstaiga. Adresas: Gynėjų g. 8, LT-01109 Vilnius, registracijos kodas 188725145. Audituojamu laikotarpiu įstaigai vadovavo pirmininkas Juozas Pundzius, vyr. buhalterio funkcijas vykdė: iki 2010-06-04 vyriausioji specialistė Lilija Lapinskienė, nuo 2010-06-07 – vyriausioji specialistė Genovaitė Kareckienė.

Audituojamas laikotarpis – 2010 metai.

Audito ataskaitoje pateikti tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė dėl Nacionalinės sveikatos tarybos 2010 m. biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams pareiškiami audito išvadoje.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Teisės aktuose numatyta¹, kad finansinių ataskaitų rinkiniai pateikiami naudojantis Viešojo sektoriaus apskaitos ir ataskaitų konsolidavimo informacine sistema. Ši sistema nėra iki galo įdiegta, todėl Nacionalinė sveikatos taryba negali ja naudotis, pateikdama finansinių ataskaitų rinkinį Finansų ministerijai.

Kadangi nėra aišku, kada finansinių ataskaitų rinkinys bus pateiktas Finansų ministerijai ir patikrintas, todėl nuomonės dėl Nacionalinės sveikatos tarybos finansinių ataskaitų rinkinio duomenų teisingumo audito išvadoje nepareiškiamo.

Audito metu buvo vertinamas ūkinių operacijų registravimas apskaitoje pagal Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus (VSAFAS) ir audituojamas Nacionalinės sveikatos tarybos 2010 metų biudžeto sąmatų vykdymo ataskaitų rinkinys:

- Biudžeto sąmatų vykdymo ataskaitų 2010 m. gruodžio 31 d. aiškinamasis raštas;
- Įmokų į biudžetą, skiriamų specialiosioms programoms finansuoti, 2010 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 1);
- Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo 2010 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 2);
- Finansinės nuomos (lizingo) ir pirkimo išsimokėtinai įsipareigojimų 2010 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 3);
- Debetinio ir kreditinio įsiskolinimo 2010 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 4).

Nacionalinė sveikatos taryba 2010 metais vykdė vieną programą – „Nacionalinės sveikatos tarybos veiklos užtikrinimas“ (01.01). Jai vykdyti 2010 m. patvirtinta 219,0 tūkst. Lt biudžeto asignavimų išlaidoms², iš jų 136 tūkst. Lt darbo užmokesčiui. Gauta ir panaudota iš viso 214,9 tūkst. Lt asignavimų.

Finansinis (teisėtumo) auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus³.

Auditas atliktas siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų ir valstybės lėšos ir turtas valdomi, naudojami ir disponuojama jais teisėtai. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų vidaus kontrolės apribojimų ir to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008-07-16 nutarimas Nr. 730 „Dėl Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus subjektų grupių finansinėms ataskaitoms konsoliduoti sudėties ir viešojo sektoriaus subjektų, atsakingų už konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinių rengimą, nustatymo“, 2.7 p.

² Lietuvos Respublikos 2010 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2009-12-10, Nr. XI-563; Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010-01-20 nutarimas Nr. 70 „Dėl 2010 m. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto patvirtintų asignavimų paskirstymo pagal programas“ (aktuali redakcija 2010-12-15).

³ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymas Nr. V-26 „Dėl valstybinio audito reikalavimų patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

Auditui taikytas kiekybinio reikšmingumo lygis: 1 proc. visų kasinių išlaidų, tai yra 2,1 tūkst. Lt. Šis nustatytas reikšmingumo lygis yra didžiausia priimtina klaidų suma, naudojama vertinant, ar nustatytos pavienės klaidos arba jų visuma rodo, kad finansinės ataskaitos, kuriose nurodytos išlaidos, visais reikšmingais atžvilgiais yra teisingos. Be to, vertintas kokybinis kiekvienos nustatytos klaidos reikšmingumas.

Audito metu, siekiant gauti audito tikslams reikalingų įrodymų, atlikta:

- 2011 metų valstybės biudžeto asignavimų poreikio planavimo vertinimas teisėtumo požiūriu;
- rizikos analizė (audito planavimo etape), kuri leido panaudoti rizika ir reikšmingumu pagrįstą audito metodiką, audito darbą sutelkiant didžiausios rizikos srityse;
- tvarkų, taisyklių, įsakymų ir kitų dokumentų peržiūra;
- ūkinių operacijų ir buhalterinių sąskaitų likučių išsamios ir analitinės audito procedūros (savarankiškos audito procedūros).

Svarbiausiose audito srityse (ilgalaikio turto, darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų, kitų sąnaudų apskaitos) atliktos didelės apimties savarankiškos audito procedūros. Joms atlikti buvo atrinkti audito pavyzdžiai, kurie geriausiai reprezentavo visumą. Audito įrodymai gauti taikant šias audito procedūras: skaičiavimą, patikrinimą, paklausimą, analitines ir kitas.

Audituojamasis subjektas yra mažas – dirba 4 darbuotojai, jame nėra galimybės įdiegti veiksmingų vidaus kontrolės procedūrų, todėl vidaus kontrolės sistemos nevertinome.

Valstybės kontrolės 2010 metų valstybinio audito programoje buvo numatyta sisteminių tyrimų sritis – viešojo sektoriaus subjektų sąskaitų likučių perkėlimo teisingumas. Šioje sisteminių tyrimų srityje buvo atliktos audito procedūros.

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

1. Pastebėjimai dėl buhalterinės apskaitos ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenų

Taryba 3,1 tūkst. Lt sutaupytų biudžeto asignavimų, skirtų kitoms paslaugoms, panaudojo ilgalaikio nematerialiojo turto įsigijimui nepatikslinusi sąmatos, taigi nesivadovavo Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių⁴ reikalavimu: sutaupytus asignavimus išlaidoms panaudojus turto įsigijimui finansuoti privalo būti atitinkamai tikslinamos sąmatos. Patirtas turto įsigijimo išlaidas apskaitė kitų paslaugų ekonominės klasifikacijos straipsnyje – nesivadovavo Valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija⁵.

Sutaupyti biudžeto asignavimai (3,1 tūkst. Lt) panaudoti ir patirtos išlaidos apskaitytos pažeidžiant Lietuvos Respublikos teisės aktus. Dėl netinkamos patirtų išlaidų apskaitos Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2010 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (formoje Nr. 2) kitų paslaugų (2.2.1.1.1.30 straipsnyje) kasinės išlaidos nurodytos 3,1 tūkst. Lt didesnės, o nematerialiojo turto kūrimo ir įsigijimo išlaidos (3.1.2.1.1.2 straipsnyje) – šia suma mažesnės.

Taryba išleisto leidinio „Nacionalinės sveikatos tarybos metinis pranešimas 2010“ (350 egz.) neapskaitė atsargų sąskaitoje – nesivadovavo Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 8-ojo standarto⁶ reikalavimu užregistruoti atsargas jų pagaminimo savikaina. Leidinio įsigijimo (spausdinimo) išlaidas (8,3 tūkst. Lt) taryba iškart nurašė į sąnaudas ir apskaitoje neregistravo neatlygintino leidinio perdavimo kitiems subjektams operacijų.

Dėl netinkamos atsargų ir patirtų sąnaudų apskaitos tarybos apskaitos registruose kitų paslaugų sąnaudos nurodytos 8,3 tūkst. Lt didesnės, o sunaudotų ir parduotų atsargų savikainos sąnaudos šia suma mažesnės, atitinkamai šia suma didesnės gautos ir panaudotos finansavimo sumos kitoms išlaidoms kompensuoti ir mažesnės finansavimo sumos nepiniginiam turtui įsigyti.

Taryba atsižvelgė į šį pastebėjimą ir 2011 m. balandžio 12 d. atliko koreguojančius įrašus.

⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimas Nr. 543 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo tvarkos patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais), 79 p.

⁵ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003-07-03 įsakymas Nr. 1K-184 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

⁶ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-06-20 įsakymas 1K-220 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 8-ojo standarto patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

Ankstesnio audito metu (2010 m. gegužės 5 d. ataskaita Nr. FA-P-10-6-24) nustatyta apgaulės rizika, kad buhalterinėje apskaitoje buvo registruojamos ne visos ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai, dėl to finansinėse ataskaitose gali būti nurodyti neteisingi sąskaitų likučiai. Tarybos 2005–2009 metų apskaitos dokumentai perduoti Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Nusikaltimų tyrimo valdybos Ekonominių nusikaltimų tyrimo skyriui. Pasibaigus ikiteisminiam tyrimui, byla perduota teismui. Teismui priėmus sprendimą šioje byloje, tarybai gali būti privalu užregistruoti papildomus įsipareigojimus.

Atsižvelgdami į tai, kad ankstesnio audito metu nustatyta apgaulės rizika, negalime patvirtinti, kad Debetinio ir kreditinio įsiskolinimo 2010 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (formoje Nr. 4) nurodyti visi tarybos įsipareigojimai

2. Pastebėjimai dėl valstybės turto ir lėšų valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo

Taryba, pagal panaudos sutartį sumokėjusi 12,0 tūkst. Lt už patalpų techninę priežiūrą ir aptarnavimą, panaudojo valstybės biudžeto asignavimus be tinkamų sąnaudas pagrindžiančių dokumentų.

Taryba (panaudos gavėjas) pagal valstybės turto panaudos sutartį⁷ laikinai neatlygintinai naudojami 31,36 kv. m patalpomis, kurias patikėjimo teise valdo valstybės įmonė Seimo leidykla „Valstybės žinios“ (panaudos davėjas). 2010 m. sausio 4 d. taryba su leidykla pasirašė panaudos sutarties priedą, pagal kurį įsipareigojo kas mėnesį mokėti 1,0 tūkst. Lt (su PVM) fiksuotą įmoką už patalpų techninę priežiūrą ir aptarnavimą (šilumos tinklų, elektros instaliacijos, kondicionavimo sistemos ir pan.). Pastebėtina, kad priedas pasirašytas tik po trejų naudojimosi patalpomis metų, todėl neaišku, kodėl atsirado poreikis tokiam susitarimui.

Taryba, mokėdama kas mėnesį 1,0 tūkst. Lt fiksuotą įmoką, nepareikalavo leidyklos pagrįsti tarybai suteiktų paslaugų – nurodyti, kokie darbai faktiškai atlikti, jų kiekį ir kainas. Taip nesilaikyta Buhalterinės apskaitos įstatymo⁸ 12 straipsnio 1 ir 2 dalies reikalavimų, kad ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai turi būti pagrįsti apskaitos dokumentais, ir 13 straipsnio 1 dalies 4 ir 5 punkto, kad privalomi apskaitos dokumento rekvizitai yra ūkinės operacijos turinys ir rezultatas kiekybine išraiška.

Pastebėjimai dėl fiksuotos įmokos apskaičiavimo

Atsižvelgę į tai, kad negavome įrodymų apie darbų, apmokėtų pagal panaudos sutarties priedą, pobūdį ir kiekį, 2011 m. balandžio 5 d. raštu Nr. S-(10-1723)-562 „Dėl auditui reikalingos informacijos pateikimo“ leidyklos paprašė sąnaudų skaičiavimais pagrįsti tarybos mokamo fiksuoto mėnesinio mokesčio dydį ir pateikti tarybos naudojamose patalpose faktiškai 2010 metais atliktų darbų sąrašą. Leidykla atsakė 2011 m. balandžio 6 d. raštu Nr. SD-2.4-48 ir pateikė 826,76 Lt be PVM įkainio apskaičiavimą:

⁷ Valstybės turto panaudos sutartis, 2006-11-29 Nr. PS-3/US/06-89.

⁸ Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas, 2001-11-06 Nr. IX-574 (su vėlesniais pakeitimais).

- 515,76 Lt skiriama patalpų priežiūrai bei ūkio tvarkymo darbams – apmokama leidyklos darbuotojo 21 valanda per mėn. – kiekvieną darbo dieną leidyklos darbuotojas apžiūri visą pastatą, fiksuoja nustatytus gedimus ir trūkumus bei esant reikalui juos pašalina. Pažymėtina, kad tarybos užimamas plotas yra 1,45 proc. viso pastato ploto, o apmokama 12,5 proc. darbuotojo atlyginimo;
- 59,50 Lt skiriama kompiuterinių ir telekomunikacinių tinklų tvarkymo darbams – apmokama leidyklos darbuotojo 10 valandų per mėn., t. y. 6 proc. jo atlyginimo;
- 250,00 Lt kas mėnesį skiriama už kasmet atnaujinamus gesintuvus, kas mėnesinius ventiliacinių angų valymo darbus, apšvietimo lempų keitimą bei smulkius staliaus darbus ir 1 automobilio stovėjimo vietą saugomoje leidyklos automobilių stovėjimo aikštelėje. Ši suma nepagrįsta konkrečiais darbais ar skaičiavimais, atsižvelgiant į užimamą plotą, be to, taryba nėra įsigijusi ir nenuomoja automobilių, todėl neturėtų mokėti mokesčio už automobilio stovėjimo vietą.

Mūsų nuomone, fiksuota įmoka už patalpų techninę priežiūrą ir aptarnavimą, net ir atsižvelgiant į bendrai naudojamų leidyklos pastato patalpų priežiūrą, apskaičiuota nepagrįstai didelė – nurodytas didesnis leidyklos darbuotojų darbo laikas tarybos patalpų priežiūros ir aptarnavimo darbams atlikti (12,5 proc. ar 6 proc. viso darbuotojų darbo laiko), nors tarybos užimamos patalpos sudaro vos 1,5 proc. visų leidyklos patalpų), be to, įtrauktos su patalpų priežiūra nesusijusios paslaugos.

Pastebėtina, kad pagal panaudos sutarties 3 punktą taryba dar moka mokesčius už perduotų patalpų eksploatavimą (šias išlaidas sudaro mokesčiai už komunalines paslaugas ir kitos teisės aktuose nurodytos eksploatacinės išlaidos), todėl manome, kad sutarties priede nurodytos techninės priežiūros ir aptarnavimo išlaidos, jau yra įskaičiuotos į šiuos mokesčius.

Mokesčio už eksploatacines paslaugas pavyzdys

2010 m. gruodžio mėn. leidyklos pateikta komunalinių paslaugų kalkuliacija, Lt:

elektros energija	62,00
apsaugos paslaugos	67,66
valymo paslaugos	109,14
vanduo	6,38
šildymas	71,03
papildomos paslaugos	12,85
eksploatacinės išlaidos	79,66
Suma be PVM	408,72
PVM	85,83
Suma su PVM	494,55

Šie mokesčiai už patalpų eksploatavimą mokami gavus iš leidyklos sąskaitą ir kalkuliaciją, kurioje komunalinių ir kitų paslaugų sumos apskaičiuotos pagal naudojamą plotą (31,36 kv. m).

Pagal sudarytą panaudos sutartį patalpos tarybai turėjo būti suteiktos naudotis neatlygintinai, tačiau taryba mokėjo kas mėnesį 1,0 tūkst. Lt fiksuotą įmoką, kuri, mūsų nuomone, yra neproporcingai didelė naudojamam plotui – 26 Lt/m² per mėn. (be PVM) ir savo dydžiu gali būti prilyginta biurų nuomos kainai – pagal bendrovės „Ober-Haus“⁹ skelbiamus duomenis 2010 m. sausio mėn. biurų nuomos kaina Vilniaus m. centre buvo 18–42 Lt/m² per mėn. (be PVM).

Biudžeto asignavimai (12,0 tūkst. Lt) panaudoti be tinkamų sąnaudų pagrindžiančių dokumentų – pažeidžiant Buhalterinės apskaitos įstatymą.

⁹ www.ober-haus.lt

Be to, šie biudžeto asignavimai panaudoti nepagrįstai, nes buvo sumokėtas naudojamų patalpų plotui neproporcingai didelis mokestis už techninės priežiūros ir aptarnavimo paslaugas, kurių dalis jau buvo apmokėta atsiskaitant už komunalines paslaugas (eksploatacines išlaidas).

3. Kiti pastebėjimai

Siekdami sumažinti valstybės biudžeto asignavimų valdytojų vadovaujамų mažų įstaigų skaičių ir taip efektyviau naudoti lėšas, Valstybės kontrolės 2009 m. lapkričio 18 d. raštu Nr. S-(10)-2444 Seimo valdybai rekomendavome svarstyti galimybę Seimo patvirtintos Nacionalinės sveikatos tarybos (17-os narių, dirbančių visuomeniniais pagrindais) darbo techninį aptarnavimą pavesti ne tarybos sekretoriatui, o biudžetinei įstaigai, vadovaujamai valstybės biudžeto asignavimų valdytojo.

Valstybės kontrolės pasiūlymą svarstė ir jam pritarė Seimo Sveikatos reikalų komitetas 2010 m. sausio 15 d. posėdyje.

Sveikatos reikalų komiteto siūlymas apsvarstytas Seimo valdybos 2011 m. vasario 18 d. posėdyje (2011-02-18 protokolas Nr. SV-P-196). Nutarta pritarti komiteto pasiūlymams dėl Nacionalinės sveikatos tarybos funkcijų ir parengtą Seimo nutarimo dėl Nacionalinės sveikatos tarybos nuostatų pakeitimo projektą teikti Seimui.

Šis klausimas iki šiol neišspręstas.

4. Rekomendacija

Atsižvelgdami į ataskaitoje išdėstytus dalykus rekomenduojame:

- inicijuoti Valstybės turto panaudos sutarties 1 priedo pakeitimą ar jo galiojimo sustabdymą, siekiant teisėtai ir ekonomiškai naudoti valstybės biudžeto asignavimus (ataskaitos 2 d., 7–9 psl.).

Rekomendacijos įgyvendinimo plane (žr. priedą) pateikti audituojamo subjekto tolesni veiksmai ir rekomendacijos įvykdymo terminai.

L. e. p. 1-ojo audito departamento direktorius

Laimonas Čiakas

1-ojo audito departamento
vyriausioji valstybinė auditorė

Rasa Guobienė

Valstybinio audito ataskaitos kopija pateikta Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui.

PRIEDAS

Valstybinio audito ataskaitos
 „Dėl Nacionalinėje sveikatos taryboje
 atlikto finansinio (teisėtumo) audito
 rezultatų“
 priedas

Rekomendacijos įgyvendinimo planas

Eil. Nr.	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai*	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas*
1	2	3	4	5
1.	Inicijuoti Valstybės turto panaudos sutarties 1 priedo pakeitimą ar jo galiojimo sustabdymą, siekiant teisėtai ir ekonomiškai naudoti valstybės biudžeto asignavimus.	Nacionalinei sveikatos tarybai	Bus parengtas raštas dėl Valstybės turto panaudos sutarties 1 priedo galiojimo nutraukimo.	2011-05-01
<p>Atstovas ryšiams, atsakingas už Valstybės kontrolės informavimą apie rekomendacijų įgyvendinimą plane nustatytais terminais:</p> <p>Sekretoriato vadovas Romualdas Žekas, tel. (8-5) 2396 839</p>				

* Nacionalinės sveikatos tarybos pateikta informacija.